

Bank Wereld

Diederik Dicou (DNB)
en Anita de Horde (SNS Bank N.V.)
over energietransitie

Naar een klimaatneutrale economie –
staatssecretaris Sharon Dijksma aan
het woord

Raad van Kinderen: “Banken zijn
opslagplaatsen voor geld”

Nieuwe uitdagingen

De FinTech-revolutie, de lage rente, de mogelijkheden van big data en de opkomst van nieuwe toetreders. Dat zijn verschillende uitdagingen waarmee onze sector vandaag de dag te maken heeft. De bancaire dienstverlening wordt meer en meer gedigitaliseerd. De klant wil het liefst de ‘bank in de broekzak’ hebben. ‘Omni-channel-bankieren’ met ruimte voor persoonlijk contact dat nauwelijks nog via het traditionele bankkantoor loopt. Banken en hun klanten weten elkaar ook te vinden via WhatsApp en Skype. Banken moeten ook blijven veranderen en investeren in de toekomst. Er is geen ruimte voor een pas op de plaats, al lijken de zaken op orde. Nederlandse banken lopen voorop in Europa bij het versterken van hun kapitaalbuffers en dankzij de Europese bankenunie groeit in Europa een veilig bancair systeem dat bij eventuele problemen geen beroep hoeft te doen op de belastingbetaler. Ondanks de publieke scepsis ten aanzien van de Europese Unie is Europa voor banken een realiteit en een positieve kracht. Het is in ons maatschappelijk en economisch belang om te blijven werken aan het Europese project van samenwerking en het draagvlak daarvoor bij burgers en bedrijven, zeker na de keuze van het Britse volk om de EU te verlaten. Dat is primair een verantwoordelijkheid van regeringen en volksvertegenwoordigers, maar ook van ons in het bedrijfsleven. Meer dan ooit vraagt de samenleving om bedrijven die helpen maatschappelijke problemen op te lossen. Het vertrouwen in de bankensector is nog niet voldoende hersteld. Daarom moeten we aanspreekbaar, transparant en ‘vooral eerlijk zijn’, zoals onze Raad van Kinderen ons terecht voorhoudt!

Column
Chris Buijink
Voorzitter Nederlandse Vereniging van Banken
@chrisbuijink

Colofon

Redactieadres:
Gustav Mahlerplein 29-35
1082 MS Amsterdam
Postbus 7400, 1007 JK Amsterdam
020 550 2888
info@nvb.nl

Eindredactie: Bart van Leeuwen en Hanan Laghmouchi
Redactie: Ivo Bolluijt, Floris Mreijen, Hubert Schokker, Willem de Vocht, Simon Zwagemakers
Fotografie: Marcel Bakker, David van Dam, Hermien Lam, Marcel Molle, Norbert Waalboer
Vormgeving: Gijs Sierman, Amsterdam
Productie: Yardmen, Amsterdam

Inhoud

- 2

Chris Buijink
Column
- 4

Bazel: tijd vooruit of de klok terug?
Uitgelicht
- 6

Nu aan de slag om abrupte energietransitie te voorkomen
Interview
- 8

Naar een klimaatneutrale economie
De ontmoeting
- 11

Koningin Máxima: Iedereen toegang tot alledaagse financiële diensten
Interview
- 12

Raad van Kinderen
Dialoog
- 13

Jan Kamminga
Gastcolumn
- 14

Stientje van Veldhoven, Kamerlid D66
Interview
- 16

Wies Wagenaar, Head of Conduct ABN AMRO
Bankmedewerker
- 17

Nieuws Den Haag en Brussel
Politiek nieuws
- 18

Kort
Korte nieuwsberichten
- 19

Recensie
Culturele tip
- 20

Bank in contact

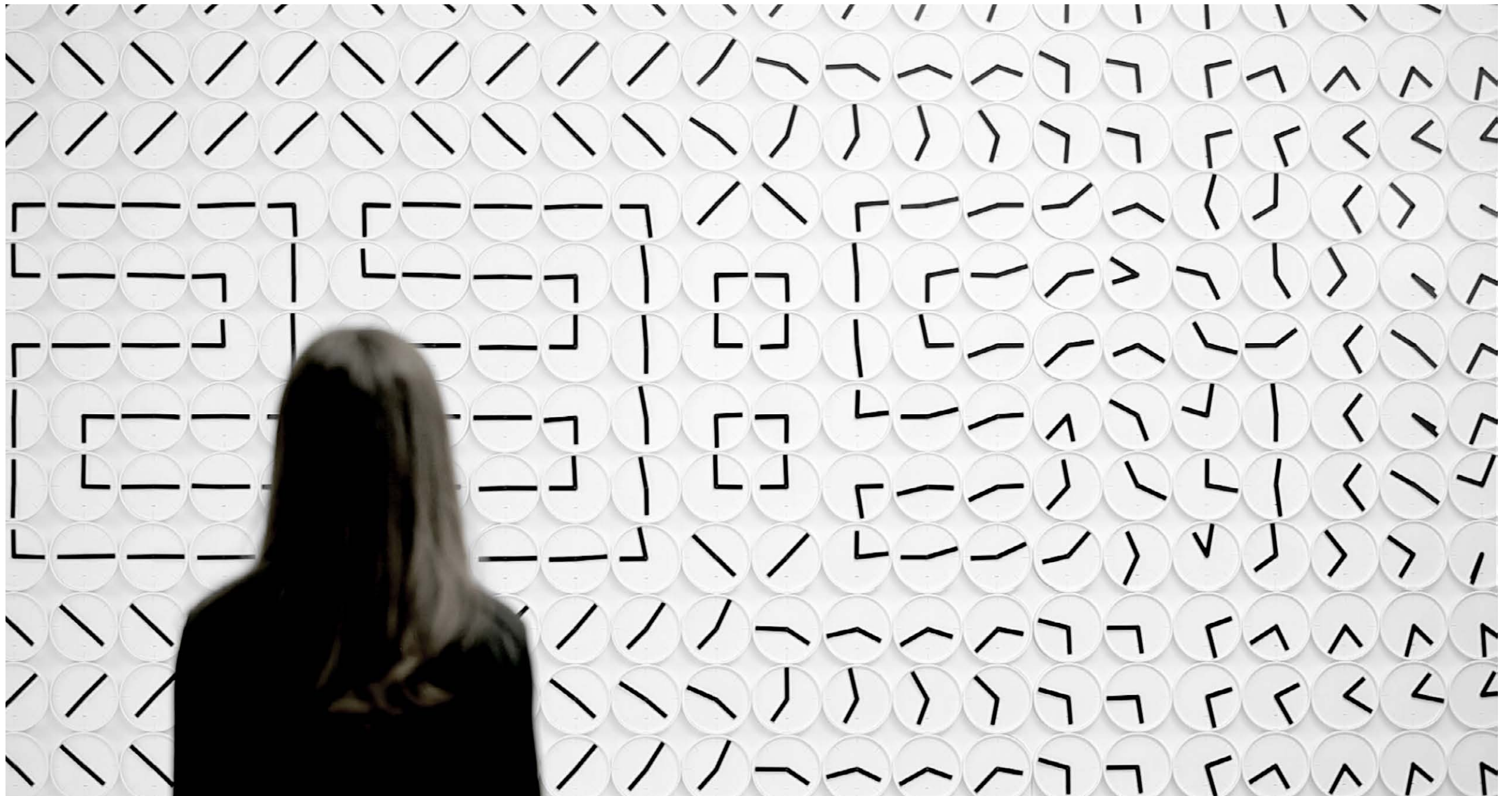
Bazel: tijd vooruit of de klok terug?

‘Bazel is hot’, niet alleen meer onder bankenexperts, toezichthouders en andere liefhebbers. Was de Zwitserse stad voorheen vooral bekend als centrale plaats die drie landen weet te verbinden, nu is de bijklink vooral die van een bancaire epicentrum, meer dan ooit verantwoordelijk voor bankenregels. Hoe komt dat? Hieronder een korte cursus “Bazel”: wat is het, wat doet het en waarom is het economisch zo belangrijk?

Uitgelicht

Edward Feitsma
Teamleider Toezicht en Financiële Markten

Bank of International Settlements (BIS) De centrale positie van Bazel in de financiële wereld is niet nieuw. In de stad zetelt namelijk al sinds 1930 de Bank of International Settlements (BIS). De BIS vormt het secretariaat voor medewerkers die richtlijnen opstellen voor wet- en regelgeving over de kapitaalpositie van banken wereldwijd. Binnen de BIS-toren zelf wordt geen wet gemaakt: voordat een BIS-richtlijn in werking treedt, moet deze eerst door de democratische instituten (zoals binnen de EU het Europees Parlement) worden bekrachtigd. Binnen de Europese Unie bijvoorbeeld worden de Bazelse principes vastgelegd in richtlijnen en verordeningen¹ en is de Europese Centrale Bank (ECB) verantwoordelijk voor de naleving. Ook hangt er geen democratisch verkozen controlemacht boven de BIS. Dat ligt voor de hand, er is nu eenmaal geen wereldregering. Daarbij dient toezicht ook onafhankelijk uitgevoerd te worden. Dit betekent niet dat de politiek geen rol heeft bij de vaststelling van solvabiliteitsregels voor banken. Net als bij de meeste internationale organisaties genieten de medewerkers van de BIS juridisch zogenaamde immuniteit. Het idee daarachter is dat het gastland – in casu Zwitserland – geen druk kan uitoefenen op het reilen en zeilen van zo’n onafhankelijke organisatie.

Humans since 1982: Per Emanuelsson and Bastian Bischoff, Clock prototype, A million times 288 H,

2013, Aluminum, electric components, powder-coated clock hands, screenprinted dials, 180 x 344 cm.

Bazel I, II en III: hogere eisen, afgestemd op het risico De betekenis van de Bazel richtlijnen is in de loop der jaren toegenomen, overigens in lijn met de groei van de financiële sector wereldwijd. Na de crisis in de jaren zeventig werd door centrale banken uit 10 (inmiddels 27) landen het Banking Committee on Banking Supervision (BCBS) opgericht. Hoofddoel van het BCBS is om richtlijnen op te stellen ter verbetering van de kapitaalpositie van banken en het voorkomen van liquiditeits- en solvabiliteitsproblemen in het bankwezen. De Bazelse richtlijnen voor solvabiliteitstoezicht heten kortweg Bazel I, II en III, waarbij Bazel III sterk is bepaald door de lessen die zijn geleerd sinds de crisis in 2008. Zo zijn kapitaaleisen voor banken toegenomen en steeds beter afgestemd op de feitelijke risico's van bancaire bezittingen. Resultaat: versterking van de soliditeit en liquiditeit van banken, afgestemd op feitelijke risico's in steeds meer landen; een veiliger wereld dus, althans financieel. Prijs: een complex gangenstelsel van kapitaalregels waarin alleen experts de weg nog weten.

Bazel IV Eind 2014 lanceerde de BCBS voorstellen voor een nieuwe herziening die het Zwitserse uurwerk terugzetten of – positiever gesteld – het Bazel-raamwerk simpeler moeten maken. Hoewel niet officieel genummerd tot een successieve herziening, maakt het Committee met “Bazel IV” een vrij fundamentele slag in haar streven naar meer eenvoud. Die hoopt het te realiseren door het laten vieren van de relatie tussen kapitaaleisen en het onderliggende risicoprofiel van bancaire activa. Nu is het zo dat voor leningen met een laag kredietrisico (bijvoorbeeld Nederlandse hypotheek) minder kapitaal aangehouden hoeft te worden dan voor evidente probleemleningen. Hoe hoog dat risico is, wordt in veel gevallen vastgesteld op basis van modellen van banken zelf die worden goedgekeurd door de toezichthouder. “Bazel IV” zet dit risicogevoelige systeem op de schop; uitkomst daarvan zal waarschijnlijk zijn dat de rol van modellen wordt teruggebracht. Achtergrond hierbij is dat modeluitkomsten de nodige variabiliteit bleken te vertonen, meer dan je op basis van verschillen in onderliggende risico's (bijvoorbeeld tussen landen) mag verwachten. Daarbij zijn modellen complex, en daarmee moeilijker te handhaven, aldus criticiasters binnen de Bazel-toren. Klinkt wellicht valide, maar ook deze reductieslag is zonder prijs. Banken (inclusief de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)) wijzen op de risico's van een risico-ongevoeliger stelsel. Die liggen onder meer

in de perverse effecten ervan. Als feitelijk risico's er toch niet meer toe doen ontstaat een marktdruk om meer risico te nemen omdat er meer rendement haalbaar is bij hogere risico's. Mede daarom hecht de NVB aan het principe ‘same risks, same rules’. De NVB en haar Europese moeder, de Europese Banken Federatie (EBF) denken overigens wel graag mee over verbetering van de modellen, geheel in lijn met de richting van de ECB en de Europese Banken Autoriteit (EBA). Daarbij komt de belofte van de Bazel-bestuurders² dat de impact van Bazel-IV wereldwijd beperkt is; dat mag zo zijn, maar juist voor individuele banken met een relatief laag risicoprofiel kan dat anders uitpakken. Zoals voor Nederlandse banken. Of voor de Nederlandse economie. Of voor klanten. Niet zo gek dus, die toegenomen aandacht voor Bazel. De NVB helpt graag mee de klokken gelijk te zetten.

¹ In dit geval resp. de Capital Requirements Directive (CRD) en de Capital Requirements Regulation (CRR); de CRD moet als richtlijn omgezet worden in nationale wetgeving, de CRR kent, net als iedere verordening, directe werking.

² Verenigd in de Group of Governors and Heads of Supervision (GHOS).

Nu aan de slag om abrupte energietransitie te voorkomen

De overgang naar een klimaatneutraal energiesysteem is een van de grootste uitdagingen voor de Nederlandse economie, stelt De Nederlandsche Bank (DNB). De financiële sector kan bijdragen aan een geleidelijke energietransitie, vertellen Diederik Dicou (DNB) en Anita de Horde (SNS).

Op de klimaatconferentie vorig jaar in Parijs is een mijlpaal bereikt, zegt Diederik Dicou, hoofd van de afdeling Economisch Beleid van DNB. “Regeringsleiders uit de hele wereld hebben afgesproken de opwarming van de aarde te beperken tot twee graden. Het is dus niet meer de vraag of er een energietransitie komt, maar hoe die transitie eruit gaat zien.” Dicou is een van de auteurs van het in maart verschenen DNB-onderzoek Tijd voor Transitie. De overgang naar een klimaatneutraal energiesysteem raakt de hele Nederlandse economie en dus ook de financiële sector, zegt hij. DNB pleit voor een geleidelijke energietransitie. “Een abrupte overgang gaat gepaard met hogere kosten en vormt een risico voor de financiële stabiliteit. Om dat te voorkomen is het van belang om

Interview

Sharon van Ede

Adviseur Duurzaamheid en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Thomas Olivier

Conciso

De prijs van CO₂

Het terugdringen van de CO₂-uistoot moet het hoofddoel zijn van het klimaatbeleid, stelt DNB. Daarvoor moet CO₂ een goede prijs krijgen. In het huidige Europese systeem voor emissiehandel (ETS) is de prijs van CO₂ te laag om te zorgen dat er klimaatneutraal geïnvesteerd wordt. DNB pleit voor een hervorming van het ETS. “Bedrijfstakken die nu nog niet onder het systeem vallen, moeten er alsnog onder worden gebracht of direct belast worden op uitstoot.”

Anita de Horde

Anita de Horde werkt sinds 2013 als manager Corporate Social Responsibility bij SNS en is voorzitter van de klimaatgroep van de NVB. Daarvoor werkte zij jarenlang bij GroenLinks. Zij was onder andere woordvoerder van fractievoorzitter Jolande Sap.

Diederik Dicou

Diederik Dicou is sinds 2013 hoofd van de afdeling Economisch Beleid van De Nederlandsche Bank (DNB). Hij werkte vanaf 2006 in verschillende functies bij DNB. Tussen 2004 en 2006 werkte hij bij het ministerie van Algemene Zaken.

zo snel mogelijk een geloofwaardig lange termijnbeleid in te zetten.” Banken investeren nu nog relatief veel in vervuilende sectoren. Bij een abrupte overgang kunnen die investeringen hard geraakt worden. “Banken willen bijdragen aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot.” vertelt Anita de Horde, manager Corporate Social Responsibility bij SNS en voorzitter van de klimaatgroep van de NVB. Daarom publiceerden banken vorig jaar een klimaatstatement.

Waarom heeft de energietransitie zo'n grote impact op de Nederlandse economie? Dicou: “De Nederlandse economie is gespecialiseerd in energie- en CO₂-intensieve sectoren. Denk bijvoorbeeld aan de chemie, landbouw en basisindustrie. Tegelijkertijd wordt slechts een fractie van de energie die we verbruiken duurzaam opgewekt. Daardoor stoot Nederland in vergelijking met andere landen veel CO₂ uit. De transitie naar een klimaatneutrale economie kan daarom een relatief grotere impact op onze economie hebben.”

Wat kan de overheid doen om de transitie goed te laten verlopen? De Horde: “Als je kijkt naar de balans van de banken, dan investeren wij nog relatief weinig in duurzame energieprojecten. Dat kan ook niet anders, want het aandeel duurzame energie is in Nederland erg laag, er zijn niet genoeg projecten en er kleven ook risico's aan zulke investeringen. We weten bijvoorbeeld onvoldoende over de duurzaamheidsdoelstellingen van de Nederlandse overheid op de lange termijn. Het is goed dat er een energieakkoord ligt, maar dat loopt maar tot 2023. We moeten verder kunnen kijken, want grote investeringen in energieprojecten doe je voor tientallen jaren.” Dicou: “De overheid moet zo snel mogelijk beleid voor de lange termijn maken, een stip op de horizon zetten én de weg erheen uittekenen. We weten nu alleen dat het beleid strenger zal worden. De overheid kan per sector transitiepaden maken met heldere doelen. Huishoudens en bedrijven kunnen hun gedrag dan geleidelijk aanpassen. Want een ding is zeker: als we klimaatverandering willen stoppen dan moeten we ons geld in Nederland op een andere manier gaan verdienen.”

Welke rol kunnen banken spelen bij de energietransitie? De Horde: “Wij hebben gezamenlijk vorig jaar een klimaatstatement opgesteld, waarin tien punten staan waarop we bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering. Bijvoorbeeld via onze investeringen. Banken financieren de Nederlandse economie. We hebben invloed op de CO₂-uitstoot door minder te investeren in energie-intensieve sectoren en investeringen in duurzame energie te stimuleren. Als hypotheekverstrekkers kunnen we huishoudens helpen bij het verduurzamen van hun woning. Consumenten

ten willen maatregelen nemen om energie te besparen, maar weten niet goed waar ze moeten beginnen. Wij kunnen ze daarover informeren en duurzame hypotheekproposities aanbieden.”

Moeten banken hun investeringen in vervuilende sectoren stopzetten? De Horde: “Absoluut. Maar banken hebben ook langlopende afspraken om bedrijven te financieren, dus dat kan niet van de ene op de andere dag. Banken zetten wel stappen. Zo kondigde ING eind vorig jaar aan te stoppen met het financieren van nieuwe kolencentrales.”

Wat verwacht DNB van banken als het om de energietransitie gaat? Dicou: “Er zijn tot 2050 enorme investeringen nodig in duurzame energie en het verduurzamen van productieprocessen. Neem het klimaatneutraal maken van de woningvoorraad. Als we daar pas in 2045 mee beginnen, gaan we het niet redden. Daar hebben we banken als primaire financier van bedrijven en consumenten bij nodig.”

Staat het onderwerp hoog genoeg op de agenda bij banken? Dicou: “We zien dat banken klimaatverandering serieuzer nemen. Voorheen ging het vooral over de CO₂-uitstoot van het eigen bedrijf. Bijvoorbeeld over de vraag hoe goed kantoren zijn geïsoleerd. Maar die eigen uitstoot valt in het niet bij de uitstoot door bedrijven waarin banken investeren. Daar komt nu meer nadruk op te liggen. De volgende uitdaging is om het onderwerp in de bestuurskamer te krijgen. CO₂-uitstoot moet deel uitmaken van de beslissing om ergens in te investeren.”

Wat doet SNS om duurzaamheid mee te wegen bij investeringsbeslissingen? De Horde: “SNS Bank N.V. wil in 2030 klimaatneutraal zijn. Om de CO₂-uitstoot bij investeringsbeslissingen mee te wegen, hebben we uitgerekend hoeveel uitstoot met onze investeringen gepaard gaat. Onze dochter ASN Bank heeft een methodiek voor CO₂-accounting bedacht die we daarvoor gebruiken. We brengen nu per balanspost onze CO₂-uitstoot in kaart en sturen hierop met harde doelstellingen. Uiteindelijk moet er een standaard komen voor CO₂-berekeningen in de financiële sector. ASN Bank heeft hierin het voortouw genomen en een platform opgericht samen met SNS Bank N.V., pensioenfondsen en andere banken die hier serieus mee aan de slag gaan.”

De ontmoeting

Sharon van Ede
Adviseur Duurzaamheid en Maatschappelijk
Verantwoord Ondernemen

Interview met
staatssecretaris
Sharon Dijksma
over de rol
van de banken

Naar een
klimaatneutrale
economie

Wat heeft de klimaatconferentie eind vorig jaar in Parijs volgens u concreet opgeleverd? Het is een historisch akkoord, waar 195 landen zich achter hebben geschaard. Wereldleiders hebben zich tijdens de klimaatop ingespannen om resultaat te boeken. President Obama vatte de noodzaak voor een akkoord misschien nog wel het beste samen door te stellen dat we de eerste generatie zijn die de impact van klimaatverandering voelt en de laatste generatie die er iets aan kan doen. Met het akkoord hebben we nu een heldere koers voor de lange termijn: opwarming van de aarde beperken tot ruim onder twee graden, met anderhalve graad in 2050 als streefwaarde. In de tweede helft van deze eeuw moet er vervolgens wereldwijd een balans komen tussen de uitstoot en opname van broeikasgassen, oftewel de wereldeconomie moet klimaatneutraal worden. Om de doelstellingen van Parijs te halen is ambitie nodig. En ik vind het erg goed dat het akkoord ook van landen vraagt om tussentijds hun ambitie te verhogen. Het klimaatverdrag zet een heldere stip op de horizon en geeft daarmee ook duidelijkheid aan het bedrijfsleven en dus ook aan banken over de richting die we met z'n allen op moeten.

Hoe wilt u zich als staatssecretaris inzetten voor de Parijs-doelen? Omdat Nederland voorzitter was van de EU heb ik me het afgelopen half jaar extra kunnen inzetten om de energie van Parijs vast te houden. Zo heb ik vaart gehouden in de onderhandelingen over het Europees emissiehandelssysteem (ETS). Ik vind een verdere verbetering van het ETS noodzakelijk, zodat de prijsprikkel echt z'n werk doet en meer dan nu bijdraagt aan het halen van de klimaatdoelen. Beprijzing van CO₂-uitstoot is ook

een thema dat buiten de Europese grenzen speelt. Ik zet me daarom in voor de mondiale ontwikkeling van CO₂-beprijzing. Hiervoor organiseer ik aan het eind van dit jaar in samenwerking met de Wereldbank een internationale bijeenkomst over carbon pricing. In Nederland zet het kabinet zich in voor het nakomen van alle afspraken uit het Energieakkoord. Daarnaast kijk ik, mede in het licht van Parijs, samen met minister Kamp naar de mogelijke sluiting van twee kolencentrales uit de jaren 90 en het stimuleren van de opvang en opslag van CO₂ onder de grond met een pilotproject in Rotterdam.

Hoe belangrijk is samenwerking met bedrijven en banken daarbij? Het tegengaan van klimaatverandering vraagt een forse inzet van ons allemaal. Overheden, bedrijfsleven en ook maatschappelijke organisaties moedig ik aan om tot actie over te gaan. In oktober van dit jaar organiseer ik hiervoor de Nationale Klimaatop, waar al deze partijen een platform krijgen om hun nieuwe klimaatinitiatieven te lanceren. Banken spelen een cruciale rol bij de omschakeling naar een CO₂-neutrale economie. Dit kan onder meer door minder in bedrijven te financieren die veel CO₂ uitstoten en meer in te zetten op CO₂-arme of neutrale activiteiten. Als investeerders kunnen banken bedrijven ook actief aanzetten tot het duurzamen van activiteiten, zoals het efficiënter omgaan met energie. Ik verwacht dan ook dat banken bij financierings- en investeringsbeslissingen steeds maar gaan toetsen op de impact die het zal hebben op het klimaat.

CV Sharon Dijksma

- Van 1994 tot 2007 is Sharon Dijksma voor de PvdA lid van de Tweede Kamer. Daar houdt zij zich onder meer bezig met onderwijs, verkeer en waterstaat en ontwikkelingssamenwerking.
- Op 22 februari 2007 wordt zij staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het vierde kabinet-Balkenende.
- Van 17 juni 2010 tot 20 september 2012 is Dijksma Tweede Kamerlid voor de PvdA met als portefeuille algemeen economisch beleid en ruimtelijke ordening en infrastructuur.
- Van 17 december 2012 tot 3 november 2015 is zij staatssecretaris van Economische Zaken in het kabinet-Rutte-Asscher.
- Op 3 november 2015 is ze benoemd tot staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu in het kabinet-Rutte-Asscher.

“Banken spelen een cruciale rol bij de omschakeling naar een CO₂-neutrale economie”

Wat vindt u van het Klimaatstatement Banken van eind vorig jaar? Het is een goed signaal. Het statement laat zien dat ook Nederlandse banken de risico's van klimaatverandering onderkennen en nog belangrijker, ze willen zelf stappen zetten. Een belangrijke stap nu is dat de intenties van de afzonderlijke banken worden omgezet in concrete en zichtbare acties. En er zijn duidelijke voorlopers. Zo hebben enkele financiële instellingen concrete initiatieven gelanceerd om hun klimaatimpact aanzienlijk te verminderen of zelfs volledig klimaatneutraal te worden. Ik zou het zeer toejuichen als dit niet beperkt blijft tot deze spelers, maar dat klimaatneutraliteit de norm wordt in de gehele bancaire sector.

Welk onderdeel van dit statement vindt u het meest betekenisvol en waarom? Het gaat mij vooral om concrete acties. Acties waarmee banken laten zien dat zij de impact op het klimaat echt meewegen in hun bedrijfsvoering, hier transparant over zijn en klanten en bedrijven waarin zij investeren actief aanmoedigen hun CO₂-uitstoot te verminderen. Daarnaast onderstrepen de banken in het statement de noodzaak van een effectieve CO₂-prijs. Ik nodig banken en andere financiële instellingen graag uit zich nog actiever dan nu te mengen in discussies over CO₂-beprijzing. Het is een krachtig signaal als ook de bancaire sector het belang ervan onderstreept en zelf uitdragen dat een prijs voor uitstoot een essentiële randvoorwaarde is voor de overgang naar een klimaatneutrale economie.

Wat vindt u van het initiatief van banken en pensioenfondsen op het gebied van 'carbon accounting'? Ik juich het toe dat banken en andere financiële instellingen niet alleen meer inzicht geven, maar zelf ook meer inzicht krijgen in de gevolgen van hun eigen activiteiten voor het klimaat. Wanneer je zicht hebt op de klimaatimpact van financierings- en investeringsbeslissingen, dan kan je daar ook actief op gaan sturen. Ook kunnen prestaties van financiële instellingen beter met elkaar worden vergeleken. Het zou mooi zijn als dit een extra prikkel zou geven om op klimaatgebied zo goed mogelijk te presteren.

Stel dat de banken een nieuw klimaatstatement zouden opstellen, wat zou daar wat u betreft in moeten staan? Ik wil eerst wel eens zien wat het bestaande statement op korte termijn gaat opleveren. Tijdens de Nationale Klimaatop van oktober reserveer ik een prominente plek voor de Nederlandse banken, waar ik ze ga uitdagen nieuwe en concrete klimaatinitiatieven te presenteren.

Koningin Máxima: Iedereen toegang tot alledaagse financiële diensten

Europese Bankenfederatie

Bij de Europese Bankenfederatie (EBF) - opgericht in 1960 - zijn 32 nationale brancheverenigingen van banken aangesloten, waaronder de Nederlandse Vereniging van Banken. Gezamenlijk vertegenwoordigen zij ongeveer 4500 banken met circa 2,3 miljoen werknemers. Namens de Europese bankensector is de EBF gesprekspartner voor Europese en internationale financiële instellingen, waaronder de Europese Commissie, de Europese Centrale Bank en de Europese Bankautoriteit. Op 19 en 20 mei hield de EBF haar 122e halfjaarlijkse vergadering. Dat gebeurde deze keer in Amsterdam ter gelegenheid van het Nederlandse EU-voorzitterschap.

FinTech en de digitale revolutie bieden een uitgelezen kans om meer mensen toegang te bieden tot cruciale financiële diensten, zei Koningin Máxima in haar toespraak tijdens de vergadering van de Europese Bankenfederatie.

Zo gaf Koningin Máxima aan dat het in Nederland gewoon wordt gevonden het salaris te ontvangen op een bankrekening, te betalen met een pinpas, geld te lenen voor het opstarten van een eigen bedrijf of een verzekering af te sluiten. Wereldwijd hebben echter twee miljard mensen geen toegang tot deze basale financiële diensten. Dit belemmert hen in hun ontwikkeling, en talenten en ondernemingsvaardigheden blijven onderbenut. De meeste van deze mensen wonen in ontwikkelingslanden. Koningin Máxima sprak in haar hoedanigheid van speciale pleitbezorger van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor inclusieve financiering voor ontwikkeling en als erevoorzitter van platform Wijzer in geldzaken. Als speciale pleitbezorger zet Koningin Máxima zich wereldwijd in om financiële diensten voor iedereen toegankelijk te maken. Wie denkt dat alleen mensen in ontwikkelingslanden verstoken blijven van basale financiële diensten als een bankrekening of kleine leningen, heeft het mis. Dat geldt ook voor één op de tien volwassenen in de EU, aldus Koningin Máxima. Zelfs voor ontwikkelde landen blijft het dus een uitdaging om sociaal kwetsbare consumenten en kleine ondernemers laagdrempelige toegang te bieden tot alledaagse financiële diensten. Banken zijn de hoeksteen van het financiële stelsel. Het betalingssy-

steem dat zij beheren speelt een cruciale rol bij het universeel toegankelijk maken van basale financiële diensten. Koningin Máxima benadrukte dat de uitdagingen groot zijn en dat het niet eenvoudig is om de juiste financiële producten bij elke consument en elk bedrijf te krijgen. De hoop is daarom in toenemende mate gevestigd op de toepassing van digitale technologie in financiële producten en diensten, FinTech genaamd. Dit heeft de potentie om meer mensen te bereiken met betere en veiligere producten tegen lagere kosten. Koningin Máxima gaf aan dat de toekomst zal uitwijzen welke technologische innovaties echt impact kunnen hebben op het leven van mensen. De mogelijkheden zijn ongekend nu vrijwel iedereen een smartphone op zak heeft en data razendsnel over de wereld gaan. Banken kunnen een bijdrage leveren aan een belangrijke maatschappelijke uitdaging: het universeel toegankelijk maken van alledaagse financiële diensten. Koningin Máxima spoorde haar gehoor aan die uitdaging aan te nemen.

De toespraak van Koningin Máxima is te lezen op <http://www.koninklijkhuis.nl/leden-koninklijkhuis/koningin-maxima/documenten/toespraken/2016/05/20/toespraak-koningin-maxima-bij-vergadering-van-voorzitters-van-bankenfederaties-eu-lidstaten>

Raad van Kinderen

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) stelde eind 2014 een Raad van Kinderen in om mee te denken over de toekomst van banken. De Raad van Kinderen is een initiatief van Unicef Nederland en de door Prinses Laurentien opgerichte Missing Chapter Foundation. De NVB is in 2014 een driejarige samenwerking aangegaan met de Raad van Kinderen. Startschot van de samenwerking vormde het symposium Toekomstgericht Bankieren dat de NVB in november 2014 organiseerde ter ere van haar 25-jarig bestaan.

In 2015 brachten leerlingen van het Schreuder Instituut (Amsterdam) advies uit over de vraag: 'Wat kunnen banken doen zodat mensen zich veilig voelen in de omgang met geld?' In 2016 kwam de Raad van Kinderen met aanbevelingen naar aanleiding van de vraag: 'Wat kunnen banken doen om goed contact te hebben met hun klanten?' Hierbij sprak de Raad (leerlingen van Sint Jozefschool uit Amsterdam) zich uit over de volgende zaken:

- kortere wachttijden bij telefonisch contact;
- persoonlijk contact met bankmedewerkers;
- een keurmerk voor veiligheid en communicatie;
- ruimere openingstijden;
- en transparantie over wat banken doen met het spaargeld en waar zij zoal in investeren.

Kijk op www.nvb.nl voor de korte film over het advies van de Raad van Kinderen in 2016!

Gastcolumn

Jan Kamminga

Voorzitter Vastgoed Belang

Voorzitter Vereniging Samenwerkende

Kredietunies

Krachtige banken met maatschappelijke verantwoordelijkheid

Zo, die zit!

Maar hoe staan we er voor? Allen tezamen? Gelukkig, steeds minder aarzeland, na een dramatische periode. Maar nog steeds aarzeland, omdat we toch nog zoekende zijn. Er is nog te veel onduidelijkheid en onzekerheid. En dat remt.

Wat ik bedoel?

Hoe staat het nu toch met die kredietverlening aan het midden- en kleinbedrijf? Ondernemers klagen nog steeds, maar banken lijken zich van geen kwaad bewust. Cijfers zouden dat bewijzen. Maar ondertussen zien we wel degelijk nieuwe initiatieven in de markt. Er is, anders dan voorheen, dus ruimte. Crowdfunding, met medewerking van banken, Kredietunies, aanvankelijk met tegenwerking van banken, maar inmiddels niet meer. Hoe zit het nu eigenlijk en welke rol kunnen we van banken verwachten in de bedrijfsfinanciering?

En waar blijft initiatief, het voortouw?

Waar blijft nieuwe, nu verantwoorde, creativiteit? We moeten verduurzamen, natuurlijk. Maar niet door middel van convenanten of het afleggen van statements, nee, we moeten aan het werk! Gebouwen verduurzamen is nota bene een van de grootste opdrachten. Maar wie gaat

het betalen, hoe moet het gefinancierd worden? Wie krijgt de opbrengst van de energiebesparing? Huurders, voorlopig, maar die investeren niet. En verhuurders hebben vaak te weinig geld en zien te weinig rendement. Deze zogeheten 'split incentive' belemmert grootschalige investeringen in de energiebesparing in de gebouwde omgeving. Dit soort vraagstukken verdienen een antwoord, zeker na het Klimaatakkoord in Parijs en - mogelijk - op handen zijnde verplichtende wetgeving die daaruit voortkomt.

Wordt bijvoorbeeld label C verplicht voor utiliteitsbouw, zoals door de partijen van het Energieakkoord besproken? Dan zullen particuliere vastgoedbeleggers en hun financiers - de banken - samen naar die opdracht moeten kijken. En die is niet gering. Zeker in grote delen van het land waar de kantorenmarkt nog zeer moeilijk op gang komt, of überhaupt weinig toekomst meer heeft. Waar blijven de banken met hun financiële expertise en hun maatschappelijke inzicht om te helpen bij het bedenken van een oplossing?

Kortom, kom op!

Kruip uit de schulp van de afgelopen jaren. De beste methode om het herstellende vertrouwen een finale duw in de goede richting te geven is mee te doen. Midden in de samenleving. En krachtig met gevoel voor maatschappelijke verantwoordelijkheid.

CV Stientje van Veldhoven

- Persoonlijk assistent van dr. Elly Plooi van Gorsel, van 1997 tot 2003.
- Beleidsmedewerker, innovatiebeleid, Ministerie van Economische Zaken, van 1999 tot 2003.
- Eerste ambassadesecretaris, onderzoeksbeleid, Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de Europese Unie, van 2003 tot 2007.
- Beleidsadviseur coördinatie intergouvernementele initiatieven, directoraat-generaal onderzoek, Europese Commissie, van 2007 tot 2009.
- Clustercoördinator Zuidvleugel Randstad, unit Ruimtelijk Economisch Beleid, Ministerie van Economische Zaken, 2009 tot 2010.
- Lid van de Tweede Kamer voor D66, woordvoerder energie en klimaat; milieu; duurzaamheid; spoor; buitenlandse handel; ontwikkelingssamenwerking, van 2010 tot heden.

Interview met Stientje van Kamerlid D66 Veldhoven

Interview

Laurens Miserius

Adviseur Public Affairs Den Haag

U bent sinds juni 2010 lid van de Tweede Kamer. Sindsdien bent u tweemaal door Natuurmonumenten uitgeroepen tot groenste politicus van het jaar, en stond u twee keer bij Trouw hoog in de duurzame top 100. Hoe zet u zich de komende tijd in voor bescherming van de natuur? Natuur zit nu een half jaar niet meer in mijn portefeuille. Maar toen dat wel het geval was, heb ik bijvoorbeeld samen met PvdA en Groen-Links een aanzet voor de nieuwe natuurwet geschreven (Mooi Nederland). Samen met de PvdA heb ik er bovendien voor gezorgd dat de “Nationale Parken”, die door de decentralisatie van het natuurbeleid als herkenbare parels dreigden te verdwijnen, weer op de kaart zijn gezet. Op dit moment houd ik me vooral met natuurbescherming bezig door klimaatverandering en milieuvervuiling zo veel mogelijk te voorkomen.

Als D66 na de verkiezingen gaat regeren, wat wordt dan het kabinetsbeleid en wat vraagt u van financiers - waaronder banken - om de klimaatdoelstellingen te halen? Op dit moment is het klimaatbeleid van het huidige kabinet versnipperd over verschillende ministeries. Dit maakt het lastig om de afspraken die gemaakt zijn in het klimaatakkoord van Parijs te vertalen naar nationaal beleid; het resulteert zelfs vaak genoeg in tegenstrijdig beleid. D66 pleit daarom voor één minister voor Klimaat & Energie. Daarnaast wil ik dat er een Deltaplan Klimaat komt, waarin de verschillende spelers en hun instrumenten in samenhang worden opgenomen. De financiële sector moet daarnaast haar activiteiten als kredietverlener toetsen aan duurzaamheidscriteria. Daarvoor is het belangrijk dat klimaatrisico's transparanter worden. De Task Force on Climate-related Financial Disclosures werkt aan een internationale standaard om de blootstelling aan klimaatrisico's te meten. Door die eenduidig toe te passen kan de financiële sector klimaatrisico's beter inprijken. Dit soort initiatieven juich ik van harte toe. Daarnaast zou het goed zijn als financiële instellingen actief met hun klanten aan de slag gaan om de risico's van niet-duurzame productie te verminderen. Energie en grondstoffen besparen is kosten besparen, des te meer als er ook nog een CO₂-prijs aan gekoppeld is.

Vindt u dat banken zich volledig uit de fossiele industrie moeten terugtrekken en zo ja, hoe snel? In de overgang naar een duurzame toekomst moeten we onderscheid maken tussen fossiele brandstoffen. Gas heeft een rol als transitiebrandstof, maar van kolen moeten we zo snel mogelijk af. Er is behoefte aan een langetermijnvisie op de benodigde energietransitie met heldere doelen en transitiepaden voor de verschillende sectoren. Uiteraard ook gekoppeld aan de ontwikkelingen en strategie in Europa en de rest van de wereld. Dan weten banken waar ze aan toe zijn en kunnen ze daarop inspelen. Om zekerheid te geven over de doelstellingen, wil D66 deze ook wettelijk verankeren.

In het kader van energiebesparing heeft u een motie ingediend om investeringen in nul-op-de-meter-woningen te bevorderen door gebouwgebonden financiering. Wat is hierbij uw verwachting van banken? Mensen zijn eerder bereid om te investeren in hun huis als ze niet jaren hoeven te wachten op hun rendement. Door investeringen in het energiezuinig maken van woningen te koppelen aan het gebouw in plaats van aan de bewoner, kunnen investeringen met een veel langere terugverdientijd worden losgemaakt. Huizenbezitters die niet precies weten wanneer ze zullen verhuizen, zullen immers terughoudend zijn met langetermijninvesteringen, terwijl die wel heel rendabel kunnen zijn. Voor investeerders die gebaat zijn bij langlopende investeringen met een stabiel rendement, zoals pensioenfondsen, maar ook banken met langlopende beleggingsportefeuilles, ontstaat er zo een nieuwe interessante markt. Het is dus interessant om met de overheid te kijken naar een constructie, waarbij de huidige eigenaar geen risico's meer loopt.

U bent ook woordvoerder Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO). Wat zou u in ieder geval terug willen zien in het IMVO-convenant waarover banken momenteel met NGO's, vakbonden en de overheid in gesprek zijn? De sleutel tot het beperken van de opwarming van de aarde ligt in een schone economische ontwikkeling van de derde wereld. Voor banken ligt hier een belangrijke rol: help hen die sprong te maken van het fossiele tijdperk naar een schone economie. Daarvoor is het van belang dat banken zich de vraag stellen of zij ook in die landen voldoende openstaan om in zee te gaan met vernieuwende partijen in plaats van de gevestigde namen. Wij zien al bij Dutch Good Growth Fund dat investeren in lokaal MKB veel beter werkt om een land vooruit te helpen dan investeren in onze bedrijven daar of exportfinanciering. Voor banken ligt ook een grote rol bij de toegankelijkheid van financiering van lokale NGO's die bijdragen aan de ontwikkeling van

een stabiele democratische samenleving. Kleine lokale vrouwenrechtenorganisaties en andere taboe-doorbrekende onderwerpen zijn vaak weinig georganiseerd, of worden door de lokale overheden belemmerd. Waar banken uiteraard een rol hebben in het tegengaan van financiering van terrorisme en witwassen, moeten ze oppassen dat daarmee het werk van belangrijke organisaties niet wordt belemmerd. D66 heeft hierover al meermaals vragen gesteld aan minister Ploumen. Juist door samenwerking tussen overheid en banken kan dit probleem beperkt worden. Ten slotte wil D66 in het bijzonder aandacht vragen voor de financiering van bedrijven van vrouwen. Uit onderzoeken blijkt dat meer van het geld dat vrouwen verdienen, teruggaat naar het gezin en daarmee een investering vormt in de structurele opbouw van het land. Toch is het in veel landen voor vrouwen nog moeilijk om toegang tot kredieten of zelfs maar een bankrekening te krijgen.

Banken werken op verschillende wijze concreet mee aan de transitie naar een circulaire economie. Bijvoorbeeld door een korting op leningen m.b.v. de Regeling groenprojecten en de samenwerking met bedrijven i.h.k.v. Nederland Circulaire Hotspot en de coöperatie Circle Economy. Welke rol ziet u verder voor banken in de transitie naar een circulaire economie? Het financieren van een circulaire economie vraagt zowel bij bedrijven als banken om een andere mindset. De circulaire economie kent immers een ander kostenmodel. Denk bijvoorbeeld aan bedrijven die services verkopen in plaats van de producten zelf. Waarom zou je je kantoor inrichten met meubilair waar je de eigenaar van bent als je ook een abonnement kunt nemen op de inrichting met alles erop en eraan? En kies je als aanbieder dan voor het verhuren van een duurder maar robuuster product of een goedkoper product dat eerder vervangen moet worden? En in welke mate speelt de voorfinanciering die je kunt krijgen daarbij een rol? Kortom: circulair ondernemen vereist een andere manier van denken over investeringen. Voor auto's zijn we helemaal gewend aan het lease-concept, maar in andere sectoren heerst er nog veel koudwatervrees. Terwijl er zonder geld geen circulaire economie kan ontstaan. Dus ik roep de banken op: deel de expertise, zodat de transitie kan versnellen!

Tot slot, welke boodschap en welk advies heeft u voor de bancaire sector? Vergroen! Het is de toekomst. Wie dat als beste doet, heeft een voorsprong!

Wies Wagenaar

Head of Conduct
ABN AMRO

In deze rubriek stellen wij u een medewerker van een bank voor. Hij of zij vertelt over het vak. Deze keer stellen wij u voor aan Wies Wagenaar, Head of Conduct bij ABN AMRO. Wies is ruim twee jaar werkzaam bij ABN AMRO. Zij is 36 jaar, en woont samen met haar partner in Amsterdam.

Hoe ziet je gemiddelde werkdag eruit? De dag begint met een korte fietstocht door Amsterdam. Ik vind het na jaren reizen als consultant heerlijk om zo dicht bij mijn werk te wonen. Twee keer per week starten we met het hele team de dag op om voortgang, issues, verbazing en successen te delen. Als Head of Conduct geef ik leiding aan een team van twaalf collega's en enkele externe consultants. Mijn team heb ik in de afgelopen twee jaar mogen opbouwen en bestaat uit gedragswetenschappers, criminologen, onderwijskundigen en filosofen. Dat ABN AMRO ervoor kiest om mij en mijn 'anders denkende' team binnen te halen, vind ik fantastisch en vooruitstrevend. We kijken op een andere manier naar de bank. Wereldwijd adviseren we over houding & gedrag, ethiek en ethische besluitvorming. Ook doen we onderzoek naar de grondoorzaken van ongewenst gedrag. We maken daarbij steeds gebruik van de laatste wetenschappelijke inzichten en sluiten aan bij de maatschappelijke opinie.

Tijdens de lunch is Wies regelmatig te vinden bij *Gustav* in het pand van ABN AMRO op de Zuidas.

Hoe ben je bij de bank terechtgekomen? Mijn carrière startte ik in consulting. Eerst in crisismanagement en daarna in forensisch onderzoek en integriteitsmanagement. ABN AMRO was een van mijn opdrachtgevers voor onderzoek en advies naar gedragsbeïnvloeding. Zo leerde ik de bank beter kennen en hoorde ik dat de afdeling Compliance & Conduct een gedragswetenschapper zocht om een nieuw team vorm te geven. Wat we als team Conduct bedenken en doen heeft echt impact. We worden steeds vaker gevraagd om aan te schuiven en mee te denken over houding en gedrag bij alle onderwerpen die een bank aangaan. Voor mij is dit écht een droombaan!

Wat vind je leuk aan je baan? Soms vragen mensen zich af waarom ik bij een bank werk, ik had dat zelf ook nooit bedacht! 'Een psycholoog of een filosoof bij een bank? Daar moet je met jouw achtergrond toch niet zijn?' Juist wel! In deze sector ligt een mooie uitdaging voor mijn vakgebied. Ik vind het belangrijk om de dialoog aan te gaan over wat 'goed doen' als bankier betekent. We moeten altijd met elkaar, met onze klanten en met toezichthouders in

gesprek zijn. En we werken continu aan een organisatiecontext en -cultuur waarin medewerkers geen belemmeringen voelen om het goede te doen en de juiste stimulansen aanwezig zijn om gewenst gedrag te inspireren en te motiveren. Het is belangrijk dat iedereen binnen de bank verantwoordelijkheid heeft en voelt om het gewenste te doen en anderen die dat niet doen daarop aan te spreken. Daarvoor doen we onderzoek naar grondoorzaken, ontwikkelen we opleidingen, organiseren dilemmadialogen en activiteiten rondom thema's als ethische besluitvorming.

Wat is er moeilijk aan je baan? Gedragsverandering of anders leren denken heeft tijd nodig. Je kunt ook niet verwachten dat een grote, wereldwijd opererende organisatie snel verandert. Het creëren van begrip is essentieel. Om mensen te betrekken, te inspireren en hun commitment te krijgen... dat kost tijd.

Wat is je levensmotto? I am another you (staat ook in haar eigen handschrift getatoeëerd op haar onderarm).

Nieuws

uit Den Haag en Brussel

Nederlandse bankensector levert inbreng voor verkiezingsprogramma's politieke partijen In maart 2017 staan de Tweede Kamerverkiezingen gepland. Politieke partijen zijn nu al druk met het vaststellen van hun verkiezingsprogramma. Deze programma's zullen in het najaar gepresenteerd worden. De commissies die de partijprogramma's opstellen, gebruiken daarvoor veelal input vanuit de maatschappij, door bijvoorbeeld het voeren van gesprekken met maatschappelijke partijen of door kennis te nemen van hun schriftelijke inbreng. Ook de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) heeft met dit doel een document opgesteld met de drie voornaamste aandachtspunten voor een volgende regeerperiode: het internationale karakter van de bankensector, de financiering van het (Nederlands) bedrijfsleven en de kansen die financiële innovatie biedt. De volledige tekst die met de politiek is gedeeld, is te vinden op www.nvb.nl.

Nederlandse bankensector Banken willen graag bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Het vertrouwen in de sector is nog steeds laag en het handelen van banken wordt kritisch gevolgd. Banken hebben ondertussen ingrijpende en noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd in hun bedrijfsmodel. Risico's worden anders ingeschat en rendementen zijn - ten opzichte van het begin van deze eeuw - lager. De regelgeving is sterk toegenomen. De kapitaalbuffers worden versterkt en de dienstverlening aan de klanten wordt verder verbeterd. Het centraal stellen van het klantbelang eindigt niet bij mooie woorden, het moet daadwerkelijk invulling krijgen in het productaanbod van banken en moet ook blijken uit gedrag van medewerkers van de

banken. Het gaat bij het centraal stellen van het klantbelang niet (alleen) om klantvriendelijkheid en klanttevredenheid, maar vooral om het op maat adviseren over passende en begrijpelijke producten en een excellente dienstverlening. De komende jaren zijn er drie voornaamste aandachtspunten om een stabiele, dienstbare en competitieve bankensector te waarborgen.

Internationale sector De Nederlandse economie is internationaal en de bancaire sector daarmee ook. Er is vanuit Europa sinds de crisis veel wet- en regelgeving tot stand gekomen en het toezicht op de bankensector is sinds 2014 Europees georganiseerd (de Bankenunie). Het risico voor de belastingbetaler bij problemen in de financiële sector is substantieel afgenomen. De Bankenunie zal moeten worden voltooid en regulering van de bancaire sector zou consequent en uitsluitend op Europees niveau moeten plaatsvinden, zodat alle banken in Europa op een gelijk speelveld opereren. Daarbij is het ook van belang dat uiteindelijk – in een goed gereguleerde, diverse en marktgestuurde bancaire sector - alle banken (weer) private ondernemingen worden.

Financiering bedrijfsleven, duurzame initiatieven en (grote) publieke projecten De financiering van het bedrijfsleven is en blijft een kerntaak van banken. Banken willen de economie blijvend ondersteunen. Voor het MKB geldt dat bancaire financiering verreweg de belangrijkste externe financieringsbron blijft. De financieringsmarkt is volop in beweging en banken constateren dat de inzet van risicodragend kapitaal binnen het kleinbedrijf nog achter-

blijft. Banken leveren graag hun bijdrage aan het wijzer maken van ondernemers in het benutten van verschillende financieringskansen. Het is belangrijk dat ondernemers ook door de overheid worden gesteund in hun ambitie om te groeien. Bij duurzame initiatieven en grote publieke projecten is het belangrijk dat vanaf het begin wordt nagedacht over de private financierbaarheid en het stellen van de juiste voorwaarden aan de business case.

Innovatie en cybersecurity Onze economie wordt gekenmerkt door de opkomst en razendsnelle groei van nieuwe bedrijven die – met behulp van technologie – producten en diensten ontwikkelen die de markten waarin zij opereren volledig veranderen. Ook in de financiële sector vindt deze technologische innovatie plaats en dit brengt voordelen voor consumenten, het bedrijfsleven en de overheid met zich mee. In de bancaire sector liggen veel kansen voor nieuwe én bestaande spelers. Het bevorderen van een sterk ecosysteem voor innovatie in de financiële dienstverlening zou een belangrijke plaats moeten krijgen binnen de innovatieve agenda van een volgend kabinet. Optimale mogelijkheden voor samenwerking, duidelijke regelgeving en proportioneel toezicht voor gelijksoortige activiteiten zijn hierbij van belang. Tevens kan het economisch potentieel van cybersecurity beter worden benut door The Hague Security Delta vanuit het volgend kabinet structureel te ondersteunen.

Goed en open gesprek in Catshuis over bevorderen groei

Zo kijkt voorzitter Chris Buijink van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) terug op het overleg van het NVB-bestuur op 23 mei jl. in het Catshuis met een kabinetsdelegatie onder leiding van minister-president Rutte over de rol van banken in de samenleving en de economie. Het gesprek was een verkenning van de thema's waar het publieke belang en de inzet van banken elkaar raken. De kabinetsdelegatie bestond – naast premier Rutte – uit minister Dijsselbloem van Financiën en minister

Kamp van Economische Zaken. Van NVB-zijde waren verschillende CEO's van banken aanwezig. Onderwerpen die aan bod kwamen, waren onder meer stabiliteit en groei, de gemengde financiering (bankfinanciering en alternatieve vormen) van het MKB, de rol van zzp'ers in onze samenleving, het gebruik van data en de verduurzaming van het vastgoed in ons land. Afgesproken is deze onderwerpen de komende tijd nader uit te werken en begin volgend jaar opnieuw een gezamenlijk overleg te voeren.

Banken geven meer inzicht in kredietportefeuille

Nederlandse banken willen klanten meer inzicht bieden in de bedrijfstakken waarin zij investeren. De NVB heeft daarom een protocol opgesteld dat banken handvatten biedt om op detailniveau te rapporteren over alle uitstaande leningen op de balans. Het doel hiervan is om klanten en andere belanghebbenden te laten zien welke economische activiteiten banken met onder andere spaargeld mogelijk maken. Met het protocol komt de NVB ook tegemoet aan de wens van de Tweede Kamer om klanten

meer inzicht te bieden in de activiteiten waar banken geld aan uitlenen. Nederlandse banken concurreren met elkaar, ook als het gaat om thema's als duurzaamheid en transparantie. Vanuit het oogpunt van mededinging is het niet mogelijk om hier als sector dwingende afspraken over te maken. De NVB heeft het protocol daarom als 'best practice' aangeboden aan haar leden. Naar verwachting zullen de eerste banken in 2016 volgens dit protocol gaan rapporteren. Het protocol is te vinden op www.nvb.nl.

Financiële dienstverlening in een snel veranderende wereld

Trends als digitalisering, demografische ontwikkelingen en internationalisering hebben grote invloed op de financiële sector en vergen een verantwoorde transitie van de financiële dienstverlening. De vijf brancheorganisaties in de financiële sector – de NVB, het Verbond van Verzekeraars, de branchevereniging van onafhankelijk financieel adviseurs Adfiz, de Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen (NVP) en de Dutch Fund and Asset Management Association (Dufas) - komen daarom met suggesties en aandachtspunten voor de financiële sector in een document getiteld “Verantwoord Vernieuwen”. Dit document vormt de aanzet voor de verdere discussie met stakeholders. Lees het volledige document op www.nvb.nl.

fotoboek

website app
architectuur

Recensie

Debat Joris Luyendijk en Wiebe Draijer

Een uitverkochte, grote zaal van de Stadsschouwburg in Amsterdam, vrijdagavond 20 mei. Gebruikelijk de plek waar gerenommeerde muziek- en toneelvoorstellingen worden opgevoerd, die bezoekers na een drukke werkweek wat wegvoeren van de herkenbare, dagelijkse beslomeringen. Maar vanavond het strijdtoneel van het door NRC Handelsblad georganiseerde debat tussen Joris Luyendijk, schrijver van het succesvolle boek 'Dit kan niet waar zijn', en Wiebe Draijer, topman van Rabobank. De centrale vraag luidt: “Hebben banken iets geleerd van de crisis?”

Het debat heeft de allure van een bokswedstrijd, maar ik weet niet zeker wie de uitdager is.

Luyendijk begon zijn onderzoek naar de bankwereld enkele jaren terug in de Londense City; nieuwsgierig en onwetend. Vandaag de dag is hij een geslepen en goed ingevoerde debater, die met fraaie beeldspraken dilemma's binnen de bankwereld kan blootleggen. Hij is de verpersoonlijking geworden van de maatschappelijke onvrede tegenover de voorheen onaantastbaar geachte bankensector in binnen- en buitenland, en lijkt daardoor in dit debat het thuisvoordeel te hebben. Daartegenover staat Draijer die, in navolging van Chris Buijink eind vorig jaar, de dialoog met Luyendijk aangaat. Een belangrijke stap, want zowel een paar korte gesprekjes met mensen uit de zaal na de voorstelling, als de resultaten uit de Vertrouwensmonitor Banken wijzen er op dat het vertrouwen versterkt moet worden.

Hebben banken iets geleerd? Draijer vindt van wel. “Nederlandse banken zijn veiliger geworden door de flinke versteviging van de kapitaalbuffers, wat Daniële Nouy, één van de hoogste toezichthouders van de Europese Centrale Bank, onlangs bevestigde. Control en compliance hebben een veel prominentere rol gekregen (volgens Draijer ook beter betaald dan commerciële functies) en de cultuurprogramma's binnen banken sorteren effect”. Luyendijk is minder overtuigd en vindt dat banken nog steeds gericht zijn op de korte termijn (het dienen van de aandeelhouders), de straffen voor bankiers te laag zijn (“ik mis de pek en veren”) en het banksysteem inherent instabiel is gebleven. Draijer wijst Luyendijk op een blinde vlek: “Je zet het bankenstelsel neer als een grote, flagrante systeemfout, die nooit meer goed komt. Ik mis de inherent goede rol van banken om dienstbaar te zijn en bij te dragen aan economische groei. Het gaat om de balans: slechte dingen eruit halen en de goede behouden.” De hand wordt geschud als dank voor het gesprek, niet als bekrachtiging van eenstemmigheid. Ook wordt de openlijke uitnodiging van Draijer aan Luyendijk om een paar maanden mee te lopen binnen de Rabobank (nog) niet aangenomen. Draijer laat zien een belangrijke les uit de crisis te hebben geleerd: zoek de dialoog, neem verantwoordelijkheid en wees transparant. Het zou interessant zijn als Luyendijk de invitatie aanneemt, maar persoonlijk hoop ik dat het niet bij de uitnodiging van één bank blijft.

Eric Groothedde
Adviseur Consumentenzaken

Bank in contact

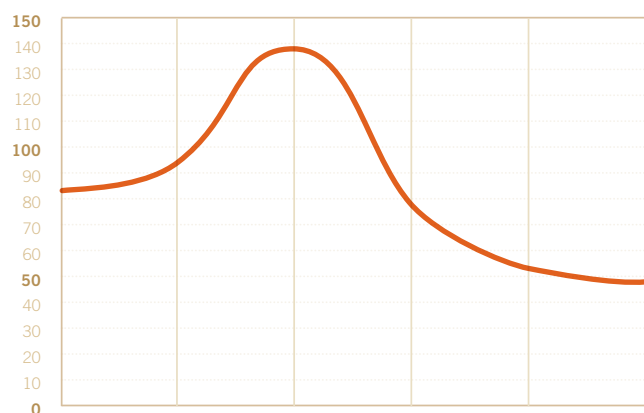
Volg de Nederlandse Vereniging van Banken op Twitter: @bankensector

Wie zijn de meest invloedrijke economen op social media en waar praten ze bijvoorbeeld over? We hebben een top 5 gemaakt van economen die voor onze sector van invloed zijn.

Periode: 1 januari t/m 13 juni 2016
Bronnen: Buzzcapture; Twitter

Totale twitterverkeer van economen

Totale bereik 3.3 miljoen

Top 5 influentials

Econoom	Volume berichten (twitter)	Totale bereik (volgers via twitter)	Totale bereik (potentiele netwerkbereik via twitter)
Lex Hoogduin @lexhoogduin	339	8.187	2.8 M
Robin Fransman @rf_hfc	80	4.224	338k
Teunis Brosens @teunisbrosens	26	211	5.480
Rens van Tilburg @renvantilburg	24	2.320	55.677
Rients Abma @rientsabma	10	144	1.437

24.5.2016 0 4

RT @FD_Nieuws: Hypotheekrenteaftrek blijft open zenuw bij VVD - <https://t.co/oFu5JpMNhw>
<https://t.co/Q4Bh1r6h9Q>

lexhoogduin on twitter.com Stakeholder economen

1.5.2016 0 0

Beleggers verlangen fiscale openheid. <https://t.co/RgEM1GBzqb> #FD

rientsabma on twitter.com Stakeholder economen

21.4.2016 0 0

Bada-boem! Draghi: "ons monetaire beleid is het enige groei-bevorderende beleid geweest de afgelopen jaren" #ECB

teunisbrosens on twitter.com Stakeholder economen

31.3.2016 >4 >10

Na 'nul op de meter' straks ook 'nul op de balans', dappere stap @SNSBank <https://t.co/uxptfODBzB>

RensvanTilburg on twitter.com Stakeholder economen

25.4.2016 >2 >3

Hoe zwakke banken kunnen gaan gokken met staatsobligaties... <https://t.co/f5NYKfgBOv> Quote: @ecb: Working paper: Sovereign risk and bank risk-taking <https://t.co/Fc!FbToRro>

paultang on twitter.com

